

1. Eesti-Ma Rahwa Kalender, ehk Täht-Ramat 1794. Aasta peäle... Tallinn : [Lindwors, 1793] (Tallinn : Lindwors. - [64] lk. ; 16° 10x8 cm

REA-793/Lindfors (R 3.259)
b22382112

EST.MF. 3902

Am.
2.05.1969.

Gesti=Ma Rahwa

Calendar,

ehk

Jalga

Läht = Namat

1794.

Nasta peäle, pärrast meie

Jssanda JEsusse Kristusse
Sündimist.

Jalga

Kalinnas,

Eräkkitud Lindworse Kirjadega.

Pärrast sedda kallist Jesusse Kristusse
sündimist, on tänuawo se 1794. aasta.

Pärrast ma = ilma lomist	=	=	5743
Pärrast Lutterusse õige Usso ülles = wötmist	=	=	278
Pärrast wanna katko	=	=	137
Pärrast sedda kui wäggi Pranburgi läks	=	=	115
Pärrast sedda kui Toompä põllend			110
Pärrast sedda sure nälja hakkatust			99
Pärrast teist katko			84

Pärrast meie armolisteina Keistri ja
Sure Praua K A T A R I N A
sündimist

Pärrast sedda kui ta hakkand wakkis
sema

Pühha = Päwa Märk

Zoulo = ja Wastla = päwa wabbel,
on Nädalat.

Märkide selletaminne.

Noor Eu.

Esminenne werendel.

Täis Eu.

Wiinne werendel.

Hea aadrit lasta.

Hea kuppis lasta.

Hea arstimisse rohto wotta.

Hea kälwada ning istutada.

Hea lapsi wõrutada.

Sedda, mis pitkaliste peab kasutama.

Hea puid raiuda hõne tarwis.

Uhjo tarwis.

p. parrast.

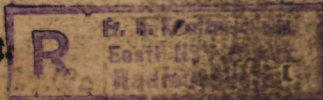
p. l. parrast lounat.

e. l. enne lounat.

P. Pühha.

R 3259

Kristusse Umberleitamis. Luk. 2, 21.

1 Pühapäätw	Neári. P. Uita	IESUS
2 Esmasp.	Abel	Kulmad,
3 Teisipäätw	Set	† wahs
4 Keßnädal	Enof	☉ hel
5 Neljapäätw	Metusalem	 5. e. l.
6 Rede	3 Running. P.	
7 Loupäätw	Sulianus	felged,

IESUS 12 aastat wanna. Luk 2, 41.

8 Pühapäätw	1 P. pärr. 3. R. P.	wahhel
9 Esmasp.	Peatus	↙
10 Teisipäätw	Paawli P.	tuis
11 Keßnädal	Swrain	●
12 Neljapäätw	Rein	 10, e. l.
13 Rede	Silarius	
14 Loupäätw	Weliks	kased

Pulmad Kana Lünas. Joann. 2, 1.

15 Pühapäätw	2 P. pärr. 3. R. P.	ja
16 Esmasp.	Kisbregt	I pehmed

Sel Kuul on 31 Päwa.

17 Teisipääw	<i>L. Annise P.</i>	Ilmad.
18 Kesknäädal	<i>Utsjel</i>	Rans
19 Neljasp.	Saara	gem
20 Keede	<i>Wab. Sebast.</i>	 I, p. l.
21 Loupääw	Neto	külm

Peäliffušt Kapernauma Linnas. Matt. 8, 1.

22 Pühhap.	<i>3 P. p 3. R. P.</i>	akkab
23 Esmasp.	Lotta	↗
24 Teisipääw	Timoteus	tul-
25 Kesknäädal	<i>Paawl. Umb.</i>	la
26 Neljap.	Krifostom	tules
27 Keede	Polikarpus	 4, e. l.
28 Loupääw	Karel	ja selges

Kristus Laewa: peäl. Matt. 8, 23.

29 Pühhap.	<i>4 P. p. 3. R. P.</i>	Il-
30 Pühhap.	Udelgund	mas
31 Esmasp.	Ann	ga.

FEBRUARIUS.

Küünla = Ku.

1 Restnåddal	Pirrit	Kange Kålm, selle
2 Meljapååw	<i>Küünla, P.</i> Hanna	 <i>11. p. 2</i> †
3 Rede	Hanna	
4 Loupääw	Beronika	

Wina = mäest. Matt. 20, 1.

5 Pühhapääw	<i>P. e. K. III, P.</i>	järrel
6 Esmaspääw	Lio	↙
7 Teisipääw	Rifart	ou
8 Restnåddal	Råsperdina	peh
9 Meljapääw	Salomon	med,
10 Rede	Kolastika	tuui
11 Loupääw	Edo	†

Kulwi = Mehhest. Luk. 8, 4.

12 Pühhap.	<i>P. e. K. III, P.</i>	 <i>3. e. 6.</i>
13 Esmasp.	Peningna	
14 Teisipääw	Walentin	feb
15 Restnåddal	Baustina	ja uddu
16 Meljapääw	Juljana	feb

Sel Kuul on 28 Päwa.

17 Rede	Aleksander		Pä- II, p. I.
18 Loupääw	Konfordia		

Wimme Lee-äres Luk. 18, 31.

19 Pühhap.	<i>Paast. P. Simon Apost.</i>		
20 Esmasp.	Eigarius	wad	
21 Teisipääw	<i>Walla P.</i>	Lumme saos	
22 Kesknäddal	<i>Luchla P. Petri P.</i>	ja	
23 Neljapäääw	Serenus	tuis-	
24 Rede	<i>Waddise P.</i>		4, p. I.
25 Loupääw	Wiktorius		

Kristusse Riisatamisest. Mat. 4, 1.

26 Pühhap.	<i>1 P. Paast.</i>		ka-
27 Esmasp.	Leander	†	ga
28 Teisipääw	Iustus	☩	odata.

Isnel selle ku päwal touseb päike kello 7: lähhab
 alla, kello 9, pääw on 10, õ agga 14. tundi pitk.

1 Kestnåddal	Albinus	Rånge
2 Neljapååw	Medea	tuul,
3 Kede	Gers	
4 Loupääw	Adrian	Lumme

Kananea Naesest. Matt. 15, 21.

5 Pühhapääw	2 P. Vaastus	 6, p. 1.
6 Esmaspääw	Kotwrid	
7 Zeisipääw	Perpetua	 saoga;
8 Kestnåddal	Siprian	wahhel
9 Neljapääw	Prudentius	pehmed
10 Kede	Pöörj. Pääw	 wahhel
11 Loupääw	Konstantin	 kũl.

Sest kes kurratist waewatub. Luk. II, 14.

12 Pühhap.	2 P. Vaastus	 mad
13 Esmasp.	Ernestus	 5, p. 1.
14 Zeisipääw	Safarias	
15 Kestnåddal	Longinus	Ilmad
16 Neljapääw	Kert	 selge

Sei Kuul on 31 Päwa.

17 Rede	Truto	F taewaz
18 Loupääw	Willemina	ga.
5000 Mehhe Södmissfest Joann, 6, 1.		
19 Pühhap.	4 P. Paastus	Sulla
20 Esmasp.	Matrona	 9, e. l.
21 Teisipääw	Vent	ilm,
22 Keßnäddal	Kawael	kilmad
23 Neljapäaw	Tiits	selged
24 Rede	Kasimir	Sdd
25 Loupääw	Paast. M. P.	Lummi
JESUS tiowid: wissatud, Joann 8, 46.		
26 Pühhap.	5 P. Paastus	wihz
27 Esmasp.	Kustaw	 7, e. l.
28 Teisipääw	Kideon	
29 Keßnäddal	Kido	* ma:
30 Neljapäaw	Udonias	ga
31 Rede	Zettlaus	* seggatud.

Ionel selle ku päwal touseh päike kello 6, lähhäb
 alla kello 6-pääw on 12. ja õ 12, tundi pitk.

APRIL 30. Jurri - eh! Mahla - Ku.

1 Loupääw

Karjaliste P.

Ude

Kristusse sisse: sditmisest. Matt. 21, 1.

2 Pühhap.

6 P. Paastus

du

3 Esmaspääw

Teodorus

sed,

4 Teispääw

Berdinand

11, e. l.

5 Kesknäbdal

Ambros

6 Neljapääw

Suur Nelj.

niis

7 Kebe

Suur Kebe.

leo

8 Loupääw

Aron

ja

Kristusse ülestoumisest. Mark. 16, 1.

9 Pühhap.

1 Pühha

willad

10 Esmasp.

2 Pühha

11 Teispääw

3 Pühha

Ilmad.

12 Kesknäbdal

Etskiel

13 Neljasp.

Kerwasius

12, e. l.

14 Kebe

Tiburtius

15 Loupääw

Karin

14, e. l.
Wihmas

Sel Kuul on 30 Päeva.

Kiini-pandud Uksist. Joann 20, 19.

16 Pühhap.	<i>2. P. pärr. III. P.</i>	faddo,
17 Esmasp.	Hans	✕ selle
18 Teisipäaw	Valerian	☉ 5, pl.
19 Kesknäddal	Timon	☾ järvel
20 Neljap.	Udolarius	♁ fels
21 Rebe	Sulpisius	♁ gēd
22 Loupäaw	Karisius	tuulz

Heast karjatsfest, Joann 10, 11.

23 Pühhap.	<i>2. P. pärr. III. P. Jüri P.</i>	sed
24 Esmasp.	Albert	☾ II, p. l.
25 Teisipäaw	<i>Markuse P.</i>	☾ ✕
26 Kesknäddal	Etsekias	ja
27 Neljapäaw	Ludolw	kannid
28 Rebe	Klaus	♁ Päs
29 Loupäaw	Witalis	♁

Urritesse aia pärrast. Joann. 16, 16.

30 Pühhap.	<i>3. P. pärr. III. P.</i>	wad
------------	----------------------------	-----

12 nel selle ku päwal touseb päilik, pole tundi pärrast kello 4 ning lähhab alla. pool tundi pärrast kello 7. Päaw on pitk 15. ja õ 9. tunni.

1. Esmaspäätw	Wolfric P.	Selge
2. Teispäätw	Sigismund	taew,
3. Restnädal	+ Leidminne	sojad
4. Neljapäätw	Liāno + Pääw.	 3. e. L.
5. Kede	Susanna	∴ ja
6. Loupäätw	Domisilla	 wahs

Kristusse ärraminne missest. Joann. 16, 5.

7. Pühhapäätw	4 P. p. III P.	hel
8. Esmasp.	Desiderius	wihse
9. Teispäätw	Tob	mas
10. Restnädal	Parnabas	∴ sed
11. Neljapäätw	Kule + P.	 9. e. L.
12. Kede	Kert	
13. Loupäätw	Liberatus	Ilmad.

Digest pallumissest. Joann. 16, 23.

14. Pühhap.	5 P. p. III P.	Tuuls
15. Esmasp.	Sohwi	∴ se
16. Teispäätw	Peregrinus	ja

Sel kuul on 31. Päeva.

17	Kestnädal	Erik	päwas
18	Neljap.	Surt Pääw.	 2, e. l.
19	Kede	Potensia	
20	Loupääw	Pill	paistse

Rõmustajast, Joann. 15, 26.

21	Pühhap.	6 P. p. üa. p.	Ilmas
22	Esmasp.	Emilia	* de
23	Teisipääw	Eduard	järrel
24	Kestnädal	Pendiks	on
25	Neljapäääw	Urwan	 4, e. l.
26	Kede	Ester	
27	Loupääw	Peet	 mürristas

Pühhast Waimust, Joann. 14, 23.

28	Pühhap.	4 Pühhi	minne
29	Esmasp.	Teine Pühha	odata
30	Teisipääw	Kolmas Pühh.	
31	Kestnädal	Wikand	†

Smal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 3. ning lähääb alla, pole tundi pärrast kello 8. päääw on pitk 17. õ agga 7. tundi.

1 Meljapáam	Rotskal	Tuulne,
2 Kebe	Hiskias	 2, 2.
3 Loupáam	Rasmus	

JESUS ja Nikodemus. Joann. 3, 1.

4 Púhhapáam	3aino Jún. P.	párs
5 Esmasp.	Ponivasius	† rast
6 Teisipáam	Artemius	fedda
7 Restnáddal	Lukretsia	fojad,
8 Meljapáam	Medardus	felged
9 Kebe	Vertram	 2, 2. l.
10 Loupáam	Pittem Páam	

Rikkast Mehhest. Luk. 16, 19.

11 Púhhap.	4 P. P. 3a. P. P.	Pá,
12 Esmasp.	Vasilibes	wad,
13 Teisipáam	Tobias	nens
14 Restnáddal	Varnabas	de
15 Meljapáam	2. 1. Jún. P.	járrel
16 Kebe	Justina	 II, e. l.
17 Loupáam	Kreet	†

Sel Kuul on 30 Päeva.

Surest Shto: sōma: aiast, Luk. 14, 16.

18 Pühhap.	<i>P. p. 30. S. P.</i>	wihm,
19 Esmasp.	Kerwastus	tule:
20 Teisip.	Ulgarus	ja
21 Restnāddal	Kael	mirō
22 Neljapäāw	Uhtasius	rista:
23 Keede	Pasilides	☩
24 Loupäāw	<i>Jaani Pāaw</i>	☩ 10, e. l.

Kaddanud Lambast, Luk. 15, 1.

25 Pühhap.	<i>P. p. 30. S. P.</i>	misses
26 Esmasp.	Jeremias	ga.
27 Teisipāāw	Ladislauš	Sel:
28 Restnāddal	Josua	ge
29 Neljapäāw	<i>Peet. Pāawl. P.</i>	taew.
30 Keede	Jubit	†

10 nel selle Ku Pāwal touseb päike 3. werendel
 pärrast kello 2. ning lähhäb alla, üks werendel pärrast
 kello 9. Pāāw on pitt 18 ning üks pool Tundi.
 ☩ on 5 ning üks pool tundi.

1 Loupääw	Teobald	Sojad
Olge armolisjed. Luk. 6, 36.		
2 Pühhap.	4 P. p. 3. a. J. P.	Heina Mar. V.
3 Esmasp.	Kornelius	 0, 37 b
4 Teisipääw	Ulrik	
5 Restnäädal	Anselm	Päwad
6 Neljapääw	Hektor	selge
7 Kede	Erino	taewaga
8 Loupääw	Temetrius	 6, p. 1.

Kikkast Kalla = sagist, Luk. 5, 1.		
9 Pühhap.	4 P. p. 3. a. J. P.	Niind
10 Esmasp.	Israet	† tulleb
11 Teisipääw	Eleonora	lange
12 Restnäädal	Hindrik	Mürris
13 Neljapääw	Marrette P.	tamin
14 Kede	Ponawent	ne,
15 Loupääw	Apost. Tagg.	 II, p. 1.

Wariseride Sigusfest. Matt. 5, 20.		
16 Pühhap.	6 P. p. 3. a. J. P.	rah

Sel Kuul on 31 Päwa.

17	Esmasp.	Aleksius	hega.
18	Teisipäaw	Rosina	Tuulne;
19	Keskäädal	Kuwinä	pääw
20	Neljasp.	Elias	on
21	Keede	Taniel	pilt
22	Loupäaw	Uppollina	wes;

4000 Mehhe södtmissfest, Mark. 8, 1.

23	Pühhap.	7 P.p. 3. a. J. P.	wah=
24	Esmasp.	Kirsti	 2, e. l,
25	Teisipäaw	Jacobi P.	
26	Keskäädal	Anno	hel
27	Neljapäaw	Marta	☸ selge;
28	Keede	Peadriz	⊕
29	Loupäaw	Olowl P.	⊗ uddused

Walle Prohwetidesi, Matt. 7, 15.

30	Pühhap.	8 P.p. 3. a. p. P	 ☸ Ödd.
31	Esmasp.	Ubdon	9, e. l

14nel selle ku päwal, touseb päike 3. werendel pärrasi kello 4. ning lähhäb alla, werendel pärrast kello 7 päaw on pilt 14. ning üts pool, õ aggaw ning üts pool tundi.

1 Teisipääw	<i>Veetri Bang.</i>	Pando ;
2 Kestnåddal	Unnibal	soz
3 Neljap.	Eleasar	jad,
4 Kede	Judas	wahz
5 Loupääw	Tominius	hel

Illetohtsest Maia = pidbajast. Luk. 16, 1.

6 Pühhapääw	<i>P. p. 3. a. J. P.</i>	 II, p.
7 Esmaspääw	Donatus	
8 Teisipääw	Siriakus	> selz
9 Kestnåddal	Romanus	ged,
10 Neljapääw	<i>Lauritse P.</i>	wahz
11 Kede	Herm.	* hel
12 Loupääw	Eisebius	hel

Jerusalemma ärrarikmissest. Luk. 19, 41.

13 Pühhap.	<i>ic p. 3. a. J. P.</i>	wihma =
14 Esmasp.	Ello	 2, p. l.
15 Teisipääw	<i>Kullti Mar. P.</i>	
16 Kestnåddal	Isak	† sed
17 Neljap.	Onesimus	Ilmad.

Sel Kuul on 31 Päwa.

18 Rebe	Leno	☸	Mürrišta
19 Loupääw	Sebald		minne

Bariserist ja Tölnerist, Luk. 18, 9.

20 Pühhap.	M. P. 3. a. J. P.		wihmas
21 Esmasp.	Wilibert	✓	
22 Teisipääw	Sakens	☾	6, p. l.
23 Keßnääddal	Parfabas		ja
24 Neljapääw	Pereli P.		tule-
25 Rebe	Ludwit	✠	ga.
26 Loupääw	Treneus		Willo

Kurdist ja keletumast, Mark. 7, 31.

27 Pühhap.	M. P. 3. a. J. P.		tuul,
28 Esmasp.	Mukustin	↗	selged
29 Teisipääw	Soann Hull.	☉	5, p. l.
30 Keßnääddal	Rebetta		
31 Neljasp.	Benjamin	♁	Pääwad.

14. selle ku päwal touseb päike 3. werendel pärrast kello 4 ning lähhab alla, werendel pärr. kello 7. p. on pitk 14. ning üks pool, 8 agga 9. ning üks pool tundi.

SEPTEMBER. Suggise-ehl Mählis-Ku.

1 Rede	Ekidius	Wilz
2 Loupääw	Elisa	

Preestrift ja Lewitist. Luk. 10, 23.

3 Pühhapääw	<i>P. p. 3. a. J. P.</i>	lud,
4 Esmapääw	Moses	niis
5 Teisipääw	Kai	 <i>e. l.</i>
6 Restnåddal	Magnus	
7 Neljapääw	Regina	leb
8 Rede	<i>Maria Sünd.</i>	
9 Loupääw	Ubigail	ning

Rünnest Piddali: többifest. Luk. 17, 11.

10 Pühhap.	<i>P. p. 3. a. J. P.</i>	uddused
11 Esmap.	<i>Pöörri Pääw</i>	Ilz
12 Teisipääw	Sirus	† mad
13 Restnåddal	Amatus	 6, e. l.
14 Neljapääw	<i>Ullendam.</i>	
15 Rede	Nikodemus	† Wahz
16 Loupääw	Eiwemia	^ hel

Sel Kuul on 30 Päwa.

Mammonast, Matt. 6, 24.

17 Pühhap.	19 P. p. 3. a. 3. P.	tuul,
18 Esmasp.	Titus	ja
19 Teisip.	Wanustus	sel-
20 Restnädal	Tõns	ged
21 Neljasp.	Matteuse P.	8, e. l.
22 Reede	Morits	
23 Loupääw	Dsea	 Päwad.

Maini - Liina - Surnust, Luk. 7, 11.

24 Pühhap.	16 P. p. 3. a. 3. P.	Udome:
25 Esmasp.	Haralt	
26 Teisipääw	Tetel	wahhel
27 Restnädal	Udolw	heitlikud
28 Neljapäaw	Wentzel	 2, e. l.
29 Reede	Michli Pääw	
30 Loupääw	Hieronimus	 Päwad

12 nel selle ku päwal touseb päike kello 6. ning lähhab alla kello 6. päaw on pikk 12. ning d ka 12. tundi.

Wina meil Roja Ru.

Wec = tdbbifest. **Luf. 14, 1.**

1 Pühhap.	<i>27 P. p. 3. a. S. P.</i>	Külmad
2 Esmasp.	Jairus	ööd
3 Teisipääw	Wolmer	akkawad
4 Restnäädal	Prants	 <i>8, p. k.</i>
5 Neljapääw	Wides	
6 Kede	Umalia	↗ tulla.
7 Loupääw	Susanna	Wils

Suremast Räsust. **Matt. 22, 34.**

8 Pühhap.	<i>28 P. p. 3a. S. P.</i>	lud,
9 Esmasp.	Tomasia	↗ tuul-
10 Teisipääw	Purkard	sed,
11 Restnäädal	Angelus	†
12 Neljapääw	Mai	wahhel
13 Kede	<i>Terefia</i>	(Louna: as
14 Loupääw	Kalikstus	 jal.)

Ulwatud **Junimesfest. Matt. 9, 1.**

15 Pühhap.	<i>29 P. p. 3a. S. P.</i>	wihmas
16 Esmasp.	Kallus	sed

Sel Kuul on 31 Päwa.

17	Teisip.	Dlop	
18	Keſknáddal	Lukas	
19	Neljapäáw	Lutſius	
20	Kebe	Wendelin	
21	Íoupäáw	Urfel	

Pulma Kideſt, Matt. 22, 1.

22	Pühhap.	<i>W. p. 30. 3. P.</i> Salome	
23	Eſmaſp.	Salome	
24	Teisipááw	Wlorentin	
25	Keſknáddal	Kriſtian	
26	Neljapäáw	Umandus	
27	Kebe	Wilip	
28	Íoupäáw	Engelbregt	

Runninga: Mebbe = Poiaſt, Joann. 4, 47.

29	Pühhap.	<i>W. p. 30. 3. P.</i> Jofawat	
30	Eſmaſp	Jofawat	
31	Teisipááw	Wolfgang	

16nel ſelle ku páwal touſeb páike pole tundi párraſt kello 7. ning láhháb alla pole tundi párraſt kello 5. pááw on pitk 9. d 15. tundi.

1 Restnåddal	Pühhade P.	Uddu-
2 Neljapååw	Singede P.	sed
3 Kede	Kottlib	 1, p. 1.
4 Loupääw	Ott	fantid

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

5 Pühhapåw	= P. p. 3. a. 3. P.	Ilmad,
6 Esmasp.	Paltser	wahhel
7 Teisipååw	Klaudius	↗ kange
8 Restnåddal	Writs	☼
9 Neljapååw	Teodora	Torm,
10 Kede	Martin Lutter	wahs
11 Loupääw	Martin Püist.	 6, p. 1.

Kohto = Rahhast, Matt. 18, 23,

12 Pühhap.	= P. p. 3. a. 3. P.	hel
13 Esmasp.	Preedriß	wihm
14 Teisipååw	Leopold	☼ lum=
15 Restnåddal	Atanasius	mes
16 Neljap.	Alweus	↗ ga

Sel Kuul on 30 Päwa.

17 Rede	Jonas	segga-
18 Loupääw	E'sra	tud.
Zairi Tüttrest, Matt. 9, 18.		
19 Pühhap.	24 P. p. 30. J. P.	 7, e, l.
20 Esmasp.	Amos	Liisbet
21 Teisipääw	Mar. Ohwerd.	↗ Selged
22 Restnädal	Sesilia	tunl-
23 Neljapäaw	Klement	sed
24 Rede	Josias	⋯ Päwad.
25 Loupääw	Rabbrina P.	 10, p. h

Hirmsast Arrakautamisse = tödft, Matt. 24, 15.		
26 Pühhap.	29 P. p. 30. J. P.	Kilnad
27 Esmasp.	Isai	† Döb
28 Teisipääw	Rünter	Lumnes
29 Restnädal	Ewert	saos
30 Neljasp.	Andrese P.	ga

õmal selle ku päwal touseb päike pole tundi
 pärrast kello 8. ning lähkääb alla pole tundi pärr-
 rast kello 3. pääw on pitk 7. õ agga 17. tundi.

DECEMBER.

Zoulo = Ku.

1 Rede	Urent	Kanz
2 Loupääw	Kandidus	ge

Kristusse Sisse = söitmissfest, Matt. 21, 1.

3 Pühhapääw	<i>1 Kr. Tull. P.</i>	
4 Esmaspääw	Agaton	
5 Teisipääw	Wolber	↖ tuul ;
6 Kesknáddal	Niggolas	sel
7 Neljaspääw	Natalia	♠ geb
8 Rede	<i>Mar. Samiän</i>	Pás
9 Loupääw	Suhkun	wad,

Láhhel eüne winnist Päwan Luk. 21, 25.

10 Pühhap.	<i>2 Kr. Tull. P.</i>	<i>Láhhem P.</i>
11 Esmasp.	Elso	kilm
12 Teisipääw	Ottilia	 10, e. l.
13 Kesknáddal	Lutfia	
14 Neljapääw	Nikasius	kums
15 Rede	Johanna	↖ mes
16 Loupääw	Lidia	↙ ga.

Sel Kuul on 31 Päwa.

Joannes Wangi: tornis. Matt. 11, 2.

17 Pühhap.	<i>3 Kr. Tull. P.</i>	niis
18 Esmasp.	Kristow	 3, p. 1.
19 Teisipääw	Lott	ket
20 Kesknäddal	Abraam	⋮ Päwad
21 Neljap.	<i>Must Tomas</i>	pdra:
22 Keede	Peata	wad
23 Loupääw	Udo	kül:

Joannesse Lunnistusfest. Joann. 1, 19.

24 Pühhap.	<i>4 Kr. Tull. P.</i>	ma
25 Esmasp.	Joulo	 11, e. l.
26 Teisipääw	Keine Pühha	pole,
27 Kesknäddal	Kolmas Pühha	ja
28 Neljasp.	<i>Säta Laste P.</i>	↳ lōppetawad
29 Keede	Noa	⋮ † ● ●
30 Loupääw	Tawet	

Sest immets-pannemisfest. Luk. 2, 33.

31 Pühhap.	<i>P. pärr. Jonk</i>	aasta.
------------	----------------------	--------

ionel selle lu päwal touseb päite werendel pärra kollo 9. ja lähhab alla 3. werendel pärrast kello 2. pääl on pitk 5. ja üks pooltundi, 8 agga 18. ja üks. tund

Sel aastal saab Pääw nelli, ja Ku kaks
korda warjutud.

Esimest korda saab Pääw 20mal Meäri-Ku
päwal warjutud. Warjutamine hakkab lou-
ne ajal kui kell kolm werendel kahhe peäl on,
ja lõppeb kello kolme ajal.

Teine on Ku Warjutamine õsel, kol-
mandamal Künla-Ku päwal. Ku saab ho-
pis warjutud liggi 22 tolli kello üheteist-
kümmne ajal ja seisab nenda warjutud peäle
pool teist tundi, siis hakkab ta wähemaks
sama neljandamal Künla Ku päwal, ja lõppeb
selsammal päwal hommiko kello kahhe ajal.

Need teised nelli warjutamised ep olle
meie Maal mitte nähtawad

Lühikenne Öppetus sestsinnatsest
Ma-ilmast.

Surem hull meie Eesti-ma rahwa seast,
ei tunne middogi sest ma-ilmast, kus meie
ka peäl ellame. Monni ei tunne enam
kui

Kui omma Kõlla, omma Moisa, Kõllad ja
Moisad ümberkaudo, Tallinna, wahhest
ka monned teised linnad meie Ma sees.
Ommeti teie kulete mitmel korral rõõutama
suresst Wenne - Kitist, Turki - Kitist,
Rootsi - Kitist, ja monnest Maadest, ja
Merredest, mis meie Ma ilma peal on.
Sepärrast ma ollen nou wõtnud, Täht-
Ramato sees teile wõhhe laiemat tundmist
anda neist mitmest Merredest, Maadest,
Linnadest, ja rahwast, kes siin Ma peal
ellawad, ja selle täht-ramatoga ma hakkän
sedda õppetust. Tõrwis se küll olleks, et
ühelase sesuggused kuind, mis peal keik need
maad, merred ja linnad on ülleswoetud ja
peäle märkiud selle Täht Ramato jures ollek-
sid, siis saaks se õppetus teile selgemaks.
Geks woib ka eddespiddi nou leida, ehk tul-
lewat aastal jo, kui teie agga sedda kulluta-
mist ei karta, sest nende kujudé pärrast läh-
háb Täht-ramato hind kallimaks.

Meie

Meie Ma = ilm ei olle mitte lagge ehk üh-
hetassane, nenda kui monni kül arwaks, ja
se meile ka näitab ollema, waid ta on üm-
margunne, otsekui kuul. Sedda tunnukse
sest, et sure Tornide otsad, sure pude lad-
wad, ja keik mis kõrge on, ikka enne meil kau-
gelt paistab, kui se, mis ma liggi on; ka
sest, et mitmel korral laewa = mehhed on ma-
ilma ümber ja ümber laewadega purrista-
nud, nenda, et nemmad siina Liina on
taggasi tulnud, kust nemmad esmalt wälja
läksid. Nenda on meie ki päiwil üks In-
glis hma Kaptein Rook nimmi, kolmel
korral meie ma = ilma ümberringi laewaga
purristanud. Otsekohhe ei sünni küssetda
teed káia, ei maad kaudo, egga ka laewa-
ga, sest, et laewale tulleb wahhest Ma was-
to, ja Ma = Svitjale jálle merri, sepárrast
pearwad laewad mitmed kórwerad kánud
wahhest wódtma, et nemmad ühhest mer-
rest teise peále peáserwad. Kui se sünniks
kei

Teigelaiemast kohhast, ehk keskest ma- ilma
ümberringi káia, siis olleks se tee müstuh-
hat ja nelli sadda pennikoorma, sest ni pal-
jo maad on meie ma- ilma ümberringi.

Ma ollen jo ütlenud, et meie ma- ilm on
üm- nargune. Ta werib ishiennese ümber õhto
poolt hom- niko pole otsego rattas telge üm-
ber, 24 tundi ajal üksford, ja sest tulleb
meile páam ja õe. Naga ühtlase ta werib
ka Páwa, mis meile paistab, ümberringi
ühhes sures Sirklis, kolme sadda kuu- kum-
ne, ja wie páwa, ja liggi kue tundi ajal,
nenda et ta selle ajaga seinnasamma kohta
jälle taggasi tulleb, kust ta hakkas. Sest
arwame meie omma aasta, ja aasta peäle
365 páwa. Naga, et kuus tundi weel peäle
on; siis teeb se nelja aasta peäle 24 tundi,
ehk ühhe páwa ja õe: sepárrast tulleb ka igga
neljandamal aastal ühhe páwa aasta ju-
lisada, ja sest on igga neljandamal aastal
366 páwa.

318

Et sa sedda werimist woiksid moista siis
panne tähhele: kui sa ühhe pu Voosli ehk
kuuli wiskad, siis ta werib issiennese üm-
ber, agga selle werimisfega jookseb temma ka
ühtlase eddasi siina pole, kuhho sa tedda
ollud wiskand; ehk Wankri rattas werib
omma telge ümber agga ühtlase ka ta jook-
seb eddasi siina pole kuhho sa Wankri kã-
nad.

Sa ehk woiksid arwada: kuida Ma woib
werida? se seisab jo ühhes paikas, ja
Pääm werib, touseb, ja lähhab alla?
agga se on ükspäinisi filmade - petmin-
ne, nendasammoti kui mitme teiste
asjade sees filmad meid petwad. Tulleta
mele, kui sa lapse põlwes ollud widdewikko-
ajal metsas sõitnud, siis sa arwasid need
puud ennese wasto tullemad, agga puud
seisid ommas paikas, sa läksid eddasi nende
wasto, ja neist möda.

Agga, ütled sa, ommeti pühhas kirjias
seisab: Pääw rpušeb, ja lähheb
Lojale. Selle peäle panne tähhele:

Pühha kirri ehk Jummalala Sanna ei olle
sepärrast meil antud et meie sest piddime
öppima ma ja tähtede werimist tundma,
waid sedda, mis meie Sunistusfeks meile
teada tarwis on. Pühhas kirjias räkitalffe
innimestega sedda möda, kui innimes-
sed arwawad ja mötlewad, muide
nemmad ei moistaks sedda. Menda ööl-
dakse ka Jummalast pühhas kirjias, et tem-
ma filmad näwad, kõrwad kuulwad ic. ja
meie teame ommeti wägga hästi, et Jum-
malal filmad ja liikmed ei olle, waid et ta
selge Waim on.

Ennam kui pool ossa sest ma-ilmast on
woeega

ka-itud, ehk Merri, teine wähhem ossa on
Ruix Ma. Ja segi Ma ei olle keik wan-
nast, rahwal teadaw olnud, liggi pool ossa

oli neil tundmatta. Sedda maad, mis
wannast rahwal teadaw olnud, jaggatakse
kolme's Jauks. E'ssiminne, mis leigewäh-
hem on, nimmetakse Europa, ja selle
jaukses on ka meie Eeesti-ma, ja mitmed
muud sured Riikid. Europa külges, hom-
miko pool, on teine, palju surem jaggo, sed-
da nimmetakse Asia. Europast arwata
loune pool, on se kolmas jaggo, wähhem
kui Asia, agga surem ka, kui Europa, ja
sedda nimmetakse Ahworika. Need kolm
jauud ühtefolko nimmetakse ka wannaks ma-
ilmaks, sest et wanna rahwas teistest
maadest ühtegi ei teadnud, agga se on wast
pool ossa sest'sinnat'sest ma-ilmast. Eu-
ropast arwata, õhto pole on üks suur mer-
ri. Kolm sadda aastad on nüüd sest aega,
et üks tarl ja moistlik laewa-me'es Ko-
lumbus nimmi hakkas järrel arwama, ja
mõtlemä, et ehk selle merretagga woiks teist
weel tundmatta maad olla. Ta wotris
sepär-

sepärrast laetwaga ikka õhto pole purristada,
 ja kui ta üks kaks kuud nenda selle sure merre
 peäl sai eddasi läinud, leidis temma ka mon-
 ned sured sured. Pärast tedda purristas
 üks teine, Amerikus nimmi, sinna samma
 pole, ja se leidis sedda kindla maad, mis
 temma nimme järrel nimmetakse Amerika,
 ehk uels ma-ilmaks, se on nüüd se neljas
 Jaggo sestsiannarrest ma-ilmast, liggi ni
 suur kui Asia, keskel on se ma kitsas, agga
 mollema-otsade loune ja pohja = pole läh-
 häb ta laiemaks. Teisel pool Amerika maad,
 on jälle üks suur merri, selle merre peäl nüüd
 pärrast sedda kui Amerika maad sai üles-
 leitud on mitmed laewa = mehhed weel teist
 maad otsinud, ja on ka ühhest ajast teise-
 ni mitmed sured, muist suremad, muist
 wähhemad leidnud; ommeti nemmad teisi
 weel ei saand tundma, muist sepärrast, et
 nemmad agga kuida, hõbbemat ja muud kal-
 lid rohjud nende maade seest otsiid, (est

Amerika maa sees, kiti ütlematta paljo kuld-
da, hõbbedat, ja muud kalli asjo) ja kui
nem nad sedda ei leidnud, jätid nemmad
need maad mahha; muist ka sepärrast, et
nemmad kül monne made ehk sarede kalda-
desse tullid l ewadega. agga ei ju gend pe-
äle miinna, sest et need ma-ellajad wägga
wasto pännid. Señui, kui nüüd meie päi-
wil sesamma Inalish-na Kaptein Kook
om na kolme reisude peäl paljo sarede, muist
suremad, muist wähhemad on leidnud,
ja isñárranis ka ühhe Ma, mis ei woi
sares ki nimetada, et ta liggi ni sam-
ma suur on kui Europa, agga sest maast ei
olle sütsadik weel middagi teadam, muud,
kui agga monnes kohhas litsoke tükk maad,
mis merre kaldas on. Se Ma nüüd nende
müme saredega ühhes, on wies Jaggo
sestinnatsest ma-ilmast, ja nimmetakse
Loune India. = Sest olgo kui meie
Ma-ilmast üllelütse.

Nüüd

Müüd tulleb tähhele pañna Europa maad,
iesiäro ranis.

Ugga se jägo tullewaks aastaks.

Ruida laste eest peab hoolt kandma,
kui nemmad ilmale on sündinud.

Pool ossa lastest, mis ilmale sünnib, sün-
diwad Se ajal, ja neil on pahhem luggu,
kui neil, kes päwa-ajal Ilmale tullewad.
Tarmis on, mitmed asiad walmis seada,
kui laps sünnib; nenda kui wet pes'emisets,
mähkmed, ja muud asiad. Mitmed inni-
messed jookswad ümberkaudu küünlaga,
leid walmistades, ta Ämmol, kes last il-
male satab, on künalst tarmis. Waestel
Sallopoja rahmal ep olle ki wahhest künalst,
ja peawad peergo põlletama. Müüd wan-
n I innimesel jo silmad wallutawad, kui ta
pimmedast paikast tulleb, ja äktselt künal-
tem

temma filmi paistab, paljo ennam peawad
need wäetimid wallo tundma, kes siitsadik
ihregi walgust ei näinud, ja ühhe hobiga
wallusa tulle näwad. Halle meel peab kei-
til olla, kui näikse sesugguse wätima lap-
se, filmad kinni panna ja lütsendama, et
ta künulat nähhes wallo tuimeb. Ja sest
se ehk tulle et nel eddespidi keige ello-
ajal nõdrad filmad on; sepärras peab neid wä-
he hawalt õppetama künalt näggema. Kei-
need, kenuel ma ollen näinud, Wannus-
ses weel selged filmad olla, on mulle üt-
telnud, et nemmad pawa ajal on sündinud.
Monned on nou ainud, et enne kui lap-
se nabba soon kinniseutakse sedda werd peab
hästi wälja wautama, ja sedda arwatakse se-
heä olla, et sesuggused lapsed ei pead raged
sama. Sedda matean kül et sesuggused lapsed
ta on rouged samud, agaa hõlpsamalt on nem-
mad rougest peasnud, siisti ma ei julge kinnita-
da, et se sest on tulnud. Keige esmalt on lapsel,

mis sijnib, pessemist tarwis; agga las par-
rem, soia, wai kũlma weega tedda pesssta?
Monned, kes ütlemad, et meie lapsed ep
olle ennam ni tuggewad, kui ennemuiste,
lũkkawad sedda selle sũũks, et neid kũlma
weega ei pesssta; agga sedda neu minna ei
woi mitte kita. Gest kũlm weessi ei wõtta
sedda fittet roja, mis lapsel ihho kũlges on,
mitte hãsti ärra, ja kui kegi sedda wãggise
wõttaks tehha, sũs se tulleks lapsel wãgga
sũreks waewaks. Peale sedda tulleb karta,
et se äkũlinne kũlm, lapsel, kes ni kaua soias
emma ihhus on olnud, kahjo teeb, wahhest
woiks surm sest temmal tulla. Keige par-
rem on sepãrrast, tedda leige weega ja sezi-
ga pesssta ja pehme willase narisoga sedda
roja ihho peält ärrabruda. Et lapsed mãh-
hitakse, on wãgga tarwis kui nemmad ka
kũl sepãrrast kũssendaksid. Gest last, kes
ei olle mãhkmes, ei woi milgi wisil diete hoi-
da, ehk ilma kartusfeta kãe peält kanda, sest
sesug-

sesuggufel wäetimal on luud wägga nödrad :
agga sedda pango emmad hästi tähhele, et
need mähtmed ikka kuitwad on! ja lohhe,
kui laps on rojastand, ikka teisi wöetasse.
Need mähtmed peawad wähe wallale olle-
ma, mitte lialt künipantud. Kui lapse pan-
nasse maggama, siis woi kül mähtmed lah-
ti tehha, nenda nemmad öppiwad magga-
ma; agga lohhe, kui neid ülleswöetasse,
peab neid ka ueste mähitama. Külmale
ja soiale peab neid aegsaste öppetama. Tal-
wel ilmaki ei woi neid ühhesugguses soias
hoida. Laste-käed ja jallad on ennamiste
ikka külmad, ja sest ei olle luggu. Ka sest
ei sa nemmad kahjo, et nemmad wahhest
särkiwäel ümber kaude jookswad.

Kui laps üts lastkümment näddalad
wannan on siis ep olle ennam tarwis tedda
pärwa-ajal mähtida, agga öe ajal on ikka
parrem, et tedda mähtiaasse, et tedda par-
remine woi hoida. Lapse pea peab ikka
ühhe

ühhe mütsiga kaetud ollema, poomwilla,
ehk lattuini riest tehtud. Agga sedda Mätsi
peab kahhe ehk kolme päwa pärrast
pestama ja teise puhta jälle ni kauaks tem-
ma pähhä pantama. Nendasammoti on
tarwis sagedaste temma pea pesta soia
weega ja sepiga, nenda kui igga nädalas
kaks ehk kolm korda hopis temma ihho pesta
leige weega; wähhhe hawalt woib ikka kül-
memat, ja külmemat wet wotta, se on pal-
jo parrem lapsela, kui wihtleminne palla-
was saunas, nenda kui teil se wiis on, mis
ommeti ei kõlba. Senni, kui temma aasta
wannaks saab, peab sedda pessemist ühres
puhko pruukima, ja wiimselt külma weega
ükspäinis. Wähhhehawalt peab last õppe-
tama kõndima, agga mitte paelattega ja
weel wähhem sesugguse Tõliga, kus hauk
keskel on; sest se woib neile suurt kahjo teh-
ha. Emma, ehk Lapsehoidja peab tedda
kehha ümber moistlikkult kinnipiddama, et

ta esmalt öppib feisma, ja siis wähhhe has
walt löndima. Ei pea ka Emma ühtepuh
ko sesamma kätwarre peäl last kandma,
waid wahhest par:ema, wahhest jälle pah
hema kät peäl. Kui tedda paännakse istuma,
siis pango Emma tedda maädala Zärge peä
le; kui ta ka seält maädhalangeb, siis ei woi
ta ommeti suurte Fahjo sest sada. • •

Ilma enne arwata.

1. Panne tähhele, kas öhtul tähhed, isfi
ärranis koido täht, kängeste, ja elledaste
paistawad; kui se on, siis tulleb teisel
päwal wihma.
2. Panne tähhele, kui noorku sünnib: mil
dised need Zlmad siis neil neha! esfimis
tel päwil on. Sa saad näha, et siis
ennamiste ikka. Kui teine ku tulleb, sesam
masnagused ilmud on; olgo siis ei wah
hest. Päwa:ehl Ku Warjutamisjed tulles
wad,

neist Lindust se on, kes ni illusaste laulab,
Lüüsis Issa temma kääst? Issa näitis tem-
male mollemad, agga kumba sa nüüd ar-
wad selle illusa Lauoga Lindo ollewa? Lüs-
sis Issa jälle. Kohhe näitis poisike Sisi-
kesse peäle, ja ütles: Ennäh! se on se;
wata mis illusad kollased sulled temmal on!
teise Sulledest Kohhe tunnusse, et temma
ühtegi ei oska.

Utlege eks mitmed teie seast nendasam-
moti et arwa, kui se poisike? Teie nä-
te innimest kenna riettega ehbitud, ja
arwate tedda ausaks ja tarkaks; teist
teie näte alwa riettega kaetud, ei
panne tedda miiski, ja wahhest on se,
esimisesest paljo üllem.

2. Wars.

Üks Wars kes ilmas weel meest ei kañ-
nud, näggi teiste hooste illusad haljad War-
jad, ja uhke Saddula, misga nemmad ol-
lid ehbitud, ja sowis nenda sammoti ka eh-
bitud

bitud sada. Usfinaste pannakse hiilgarad
Waljad temmal pähhä, Soddut selga; uh-
feste ta kōnnib señna ja teñna, ja on wäg-
ga rōmus. Agga kahhe pāwa pārrast tul-
teb ta kurbdussega taggasi, ja ütleb teolojus-
se wasto: Minna rummal! ma arwasin sedda
minno illuks walmistud; agga ei olle nenda;
waid minno tenistusseks ja Soitja kasuks.

Mores põlwele iggatses innimenne wägga,
sure nimme sada, ta saab sedda, agga tūn-
neb ka, et ta sellega ühtlase rānka koorma
selga sanud.

3. Wilemon.

Wilemon olli wägga rikkas, agga ka hel-
de süddamega jaggas häddalistelle hea me-
leaa, ja leigesurem rōdm olli temmal fest,
Waesstelle head tehha. Süski kaddeat lait-
sid tedda; isstārranis temma kaks Na-
bred rōstsid mitmed kurbjad ja walle kōnned
temma peäle. Monned andsid temmale nou,
et ta neid piddi karristama; agga Wile-
mon

mon ütles: ei mitte, küll nemmad parrast
minno surma sawad tundma, et nemmad
mulle on liga teinud. Wilemon surri, tem-
ma Testament loetakse, seal seisab: Min-
na sean, et minno kaks naabred keik
minno warra peawad parrima. Tem-
ma suggulastel olli sest küll pahha meel. Ei
olnud sel ajal weel wiis, Kohtus kääia, nen-
da kui nüüd! nüüds nemmad ep olleks üh-
tegi sanud, agga nüüd need kaks Naabred
parrisid keik sedda warra. Tulli se neile
juis õnneks? same nähha.

Teine naber panneb omma parritud warra
kirsto, luffo tahha, hoiab sedda õdd ja
pawad sure murrega, ei raatsi ühtegi sest
kullutada omma rõmuse; teised maggawad,
temma walwab omma kirsto jures; kui ta
ka wahhest uinub maggama, lohhe ta är-
kav ülies ehmates et jo wargad kirsto kallal
on. Kui ta alles waene olli, söi ta ommeti
omma tõhto täis, nüüd, et temmal suur
warra

Warra on, nääd ta isse nälgä, ei aäna om-
ma perrele ki öiete süa, ja on waewaks ja
tülliks enneselle ja feige omma perrele.

Teine naber naerab temma jölledusse pär-
rast. Minna tahhan, ütleb temma, römoga
maitsta, mis ma ollen pärrinud, ja sedda
kullutada. Menda ta teggi ka, agga mon-
ne aasta pärrast olli ta sedda suurt warra,
ja omma ennese peäleki, feik hukkanud, ja
nüüd olli temmal nälg kääs.

Oh! ütles temma teise Naabri wasto:
Wilemon on sedda küä tuännud, et meie mol-
lemad ei moistnud warraga öiete ümberkäia.
Sinna tunned nälgä ahnusse pärrast, min-
na raiskamisse läbbi, ei kumbki meitest ol-
nud selle rikkusse wäärt, sest meie ei mois-
ta sedda öiete pruukida.

4. Teekäia.

Üks Teekäia pallus Jummalat wägga,
kui fange torm ja wihma saddo olli, et Jum-
mal parremat ilma aämaks. Ägga tühhine

on temma palwe, illsa ennam hakkab weel
saddama, ja tuul lähhab kängemaks. Tee-
käia, nurrisemissegga Jummalala wasto, läh-
hab eddasi, nääb metsa liggi ollewa, ja
ruttab lotes, seäl wäbbe warjo sama. Agga
enne kui temma metsa saab, tulleb üks Nõ-
wel temma wasto, wottab ammo, panneb
nole peäle, agga saddo olli ammopaela löd-
waks wennitanud, nool langeb teekäia jal-
gede ette maha.

Wata, rummal! ütleb üks heäl, efs se
saddune ilm olle nüüd sulle kasuls olnud?
Olleks hea ilm olnud, siis olleksid sa selle
noole läbbi surma sanud, mis nüüd ei woind
sulle kahjo tehha.

5. Se waene Wanna.

Üht Elehwanti todi üksford kängelt woe-
ralt Maalt meie liina, ja näideti rahha
pärrest. Iggauks piddi pole Kubla ma s-
ma, kui ta tahtis tedda nähha sada. Min-
na wötsin sedda rahha kasa, ja läksin Liina
wärs

warrama ette, et ma ta piddin selle Ellaja
 nahha sama. Minno eel kais üks wägga
 rikkas mees. Oregon on temma nimmi, ja
 iggaüks teab, kui wägga sitke temma on.
 Enne kui meie weel Ellaja liggi jõudsime,
 tuli meie wasto üks waene ellatand Kauk,
 keif luud temmal wärrisesid wannusse pär-
 rast, monned juuksed arwaste temma pea
 peäl, hopis hallid; siiski keikis temma pal-
 les paistis sesuggune waggadus, et kui ta
 ta ühtegi ep olleks pallunud, ommeti igga-
 ühhe südda hallastussest piddi sullama. Oh!
 pallus temma, hallastage minno peäle! ei
 mul olle middagi misga ma omma janno
 kustutaksin. Kauaks ma kül ennam teil
 waeruks ei olle, sest Jummal kül wõttab
 minno palwet kuulda, ja peastab mind sur-
 ma läbbi. Oh! armas Jummal! lasse
 sedda silma pilka liggi jõuda! Nenda rälis
 se waene, agga mis wastas rikkas? Sin-
 na wanna inuimenne olled nenda ellatand,

pool surnud jo, ja tahhad siiski weel rahha,
jomisfeks! wanna häbbematta! pead sa
siis wina joma, et sa uimase peaga weel
handa langeksid? nores põlwes wiisist ollid
sa omma warra raiskand, sest sa nüüd tui-
ned pudo. Arra ta läks, ja ei aännud ühte-
gi. Selle wanna filmisse tulli häbbi, ja
wet ollid nemmad täis. Oh Jummal! üt-
les temma, sa tead keif, ja nääd ka sedda
praego. Minno südda läks halledaks, sed-
da waest wanna Nauko nähhes, ja sedda
kuudes, ei ma teädnud, mis ma teggin,
agga uesiuaste aännin ma omma pole Rubla,
mis mul jures olli temma kätte, ja läksin
eddasi, et ta mo nutto filmis ei pidand
näbha sanna. Agga ta jooksis mo järrel, ja
kui ta mind kätte sai, ütles temma, wessi
weel filmis: Teie ollete wiisiste ekfind, ja
wägaa sure Niahha tükki mulle aännud; ei
ma woi teid petta, wõrte sedda taggasi, ja
andte mulle agga ni paljo, ei ma wäbhe di-
lut

Int woin osta kinnitamisest. Ei mitte was-
 tasin minna, pea keif enneselle wannas-
 ke! sa olled sedda wäärst; osta sellega wähh-
 wina; agga üttele mulle: kus sa ellad? Ta juh-
 hatas mulle sedda kooda. Teisel päwal ma
 läksin siina, ja tee peäl kääes, mõtlesin ma
 jo mitme asiade peäle, mis ma temmaga
 pididin räkima, ja temma kääest küssima;
 agga, kui ma siina sain, oli ta tuhnist
 sadik jo ärrajunud. Veel palstis temma
 palle peäl keif temma waggadus, ja rõmus
 lotus. Üks laulo rannat, ja leiba kannikas
 ollid temma modi äres, kus muud sees ei
 olnud, kui üks õlle kubbo.

Oh! et se sitle Nirkas tedda nüüd olleks
 näinud! ehk ta olleks wahhest kahhettenud,
 et ta selle Waesele üht jomaaega enne surma
 kand, kes sedda nüüd ehk Jummalale
 kaebas.

6. Walleik Hans.

Hans oli omma nore Hergaga wöeral
 maal

maal reifus olnud. Ta tuli taggasi, ja
nüüd kütles temma, mis t. k. if woeral maal
olli näinud, ja walletas häbbematta. Om-
ma Issaga ta oli ükskord liina minnemas;
ühhest perrest tuli suur koer wälja ja hau-
kus nende peäle, sest wöttis Hans lohhe
walle peäle mötleda, ja ütles Issa wasto:
Edest, Issa, usfuge sedda, ehk mitte, min-
na ollen = = sedda maad, kus se olli, ma ei
mälleta ennam, ühhe koera näinud, jah! pal-
jo surem ta olli, kui teie feige surem hobbo-
ne. Se on imme, wastas Issa, agga igga
ma tees leitakse teised immed. Menda meie
Põnnime, ja kui meie tundi aega weel some
eddasi läinud, siis saad sa ühhe Silda näh-
he, (meieft peame ka selle silla ülle minnema)
sellega on õige weider luggu; sest selle Silla
peäl on üks Kiwmi, ja kui kegi sel päwal on
wabet rāfinud, ja tahhab ülle silla miina,
siis ta toukab ialla, selle Kiwmi wasto, lan-
geb, ja murrab sellesamma jonega lohhe
Jal

Zalla -lu katti. Hans ehmatas sedda kuul-
des. Oh Issa! ütles temma, ärge kätige
ni ussinaste! agga kui sure ütlesin ma, selle
koera olle va? nenda kui teie surem hobbo-
ne? ei ta ni suur kül olnud, sest praego se
tulleb mo mele, ta olli wast pole aasta wan-
na, agga selle peäle tahhaksin ma kül wan-
duda, et ta ni suur ikka olli, kui monni
hârg. Tükki aega nemmad lâksid eddasi,
agga Hanso südda olli kartust täis. Zalla
lukatti murda, ei olle nahja - assi! Sild jo
paistis kaugelt. Jah, Issa, hakkas tem-
ma ütles ma se koer, se koer, kennest ma
ennest râlksin, suur wisist ta olli; ehk ma
olleksin tedda ka suremaks teinud, agga se on
tõeste tõssi, ni suur ta olli ikka, kui üks suur
massikas. Niüd nemmad ollid jo Silla
äre jondnud. Hans, Hans! arwa iârrel,
mis sull wõib juhtuda! Issa kâib eel Hans
hakkab ussinaste temmast kinni. Issa,
issa, kâjendab temma, oh! et ärge olge
laps

laps, et teie arkrassite mind sesugguse sure
Poera ollewa näinud, sest, ühhe sonnaga,
enne kui meie Sillost üle lähbeme, ei se
koer olnud surem ühtegi, kui muudki koerad.

Arra pahhanda warsti meelt, kui Pegi
håbbematta, wisil wõttab waltetada. Noua
(kui se teistwisi ei sünni) ehk wahhest ka tei-
se walle läbbi tedda parrandada, et ta wal-
lest hæbbi tuñneks, sedda mahhajättaks, ja
wõttaks tõt armastada.

7. Moses.

Moses pallus üksford Jummalat, et ta
wõttaks temmale ennam sellest anda, sest
immeliikust noust, misga Jummal ma-
ma wallitseb; ja Junimeste õrne ja Wil-
letusfed seab! Tedda tästi, mäe peält, kus
ta olli, orrusse mahhawatada. Seal wõl-
fis hallikas. Üks Sõda, mees hobbosega
tulli, a-stus mahha, joi hallikast, ja sõitis
ärta. Wähhe parrast sedda tulli üks pois-
te,

Te, ta sest hallikast joma, leidis rahhaku-
tro, mis Soldat siina olli kautanud, wõs-
tis sedda ülles, ja läks omma teed. Ei mitte
kanna parrast sedda, tulleb üks wanna ella-
tand mees, juuksed hallid, wärrises wan-
nusse parrast, ja toetas ennast keppe peäl.
Temma joi ta sest hallikast, istus mahha,
et ta saaks hingada: nuni tulli temmal peäle,
ja ta uinus magama. Selle aja sees olli
sõda mees tuinud, et ta omma rahha kuf-
tro olli kautand, tulleb taggasi, leiab sed-
dawanna inimest hallika äres, ja küsib
temma käest omma rahha, mitme wande
saunaga. Se waene wanna hakkab nut-
ma, pallub, waännub, et ta ühtegi ep olli
leidnud, agga sedda ennast wihhastab
Sõamees, sõimab, waännub ja tappab
wiimselt, mitme hawaga sedda wanna ella-
tand meest ärra!

Kui Moses sedda näggi, langes temma
kurbusse parrast sümili mahha, agga üks
heäl

heäl ütles: Siin sa woid tunda, et ma ilma sees keik õigust möda sünnib, sa pead teadma, et se wanna innimenne, kes praegsurnud maas on, monne aasta eest selle samma poisikesse Jäsa on tapnud, kes rahha kuffroga ärraläks. * =

Meist hobbostest:

Reige esite tahhan minna sind õppetada mis hobbese kasutamisse jures tarwis on tähele panna. Kui tää on wägga noor, se on kui temma ei olle wannem kui kahhe aastane; ehk kui temma on wägga wanna, se on kui temma on ülle kahheteistkümnne aastane, siis ei kõlba temma mitte; mollematte warsad ei kaswa mitte tuggewaks hobboseks. Märra mis wägga noor on, annab pisofessed hobbosed; üks wägga wanna märra annab nõrgad. Se noor hobbone
mis

mis wannast määrašt on, tunnukse warsti
ära; temma filmade ülle on augud, nenda
kui ühhel wannal hobbosel, temma ei olle
mitte prišt, temma wässhib pea ära, rist-
hunnst, seljast ja jallust on ta nõrk. Eine
määra ei pea mitte alwaste petud sama, kui
temma isse on rammato siis se wars mis
temma kašnab ei sa toidust kül, waid jääb
nõrgaks; anna määrale toidust kül, siis saab
se wars ka tuggewamaks.

Wars ei pea ka mitte alwaste petud sa-
ma, kui ta nõrelt ei sa joudo, siis temma
allati on nõrk ja piisoke; temma woib kül
päärašt paksuks sada, agga temma ei sa mit-
te tuggewaks, temma wässhib pea ära lan-
ge tö jures. Sesamma luggu on ka weis-
tele ning keikile mu ellajattetele; mis nõrelt
häästi petakse, jääb keik omma ello aega tug-
gewaks, ka alwa toido jures on temma par-
rem kui üks teine mis nõrelt alwaste peti.
Mis nõrelt häästi on petud se lihhub pea nu-
ma

ma peäle; agga mis alwaste on petud se
tahhab paljo milja enne kui se kossub.

Wägga pahha on et teie ommad hobbo-
sed wägga norelt prufite; temma lufondid
on nõrgad ning temma jääb pea kangeks jal-
gedest ning nõrgaks rist-luust; temma ei kas-
wa sureks ning jääb keige omma ello aega
alwaks. Se hobbone, mis jo nõres põl-
wes santiks sai, ei sa ellades kangeks teo-
weiseks.

Need rohhud misga hobboste wig-
gadusfi parrandakse.

Monni hobbone saab äkkitselt haigeks, ehk
usfi, ehk kaks-teggewa toidusse, ehk mu asja
parrast. Saggedaste tulleb temmal abbi siis
kui sa woid sata temma lõht lahti; igga kord
kui so hobbone on haige agga et sinna ei tea
mis wigga temmal on ning kust se tulli, otsi
agga nou et temma lõht saab lahti. Wot-
ta üks krep mis kaks waaksa pitk ning ni paks
on

on kui weike sorm; ühhe otsa ümber mässe
takkud ehk linnad, et ta paksimaks saab kui
peial, sedda otsa kasta wee sisse, rippuia
ringümbes sola peäle, sedda otsa toufa tag-
gant hobbose pärraka = sole sisse ja liguta
tedda kängeste seina ning teina, istu siis
temma selga ning jolta tedda rassa seini kui
temma saab sojaks ja temma köht wallale,
panne temma siis kinni agga ärra laste ta
mitte mahha heita. Kui temma ei sa weel
mitte parremaks siis pruiki sedda keppi jälle
nenda kui enne ööldi, istu jälle peäle sormi,
panne ta siis kinni ning anna temmale süa.
Sinna woid ka kolmat korda tedda söita kui
temma ei tahha weel süa. Ehk wotta pipo,
panne tubbakad sisse ning süta tedda põlle-
ma, pista sedda hobbosele taggant pärraka =
sole sisse, siis temma köht lähhab ka lahti
suujo labbi.

Kui hobbosel on tirud, ehk mu
äkkilianne wiggadus:

Wotta üks suur sukka nõal mis ees otsas
ei olle ümmarkunne waid lai, ponne üks
willane lõng seõna tabha, te selle tabhefortse
lõnga sisse kuus ehk ühheksa sõlmi, tomba
sedda nõala keige lõngaga hobbose pelest äb-
bi kolm Ford, hõru siis temma keeli ning
suud solaga ja ädikaga. Kõl on tarwis et
sul iggaFord ni suggune nõal iures on, se-
pärast et sa sellega woid warsti äitada om-
ma hobbust. Ka lehmad nina hãrgad woid
sinna arstida nisugguse nõala ning wisiga.
Mis lãbbi sinna woid tehha hob-
bust passandama.

Monnikord on hobbone liaste ehk alwa
sõti sõnud, temma kõht on täis, temma ei
tabha õiete süa ning jääb lahjaks; siis on se
parrem nou et sa annad temmale sedda roh-
to mis teeb passandama. Keeta linna-seemi-
ned

ned kangeſte, panne ſola jure, aña ſedda
hobboſe e jua ſi s ta paſſandab. Kui ſa kee-
ſad ſepi wee ſees ſenni kui temma ni paſſu s
ſaab kui rööſka piim, ja annad ſeſt pole ölle
klaſi jagao, ſe teeb paſſandama, ka här-
lad ning koerad.

Kui hobboſed kōhhiwad:

Hobboſed kōhhiwad mitſie aſia pāraſt,
keige ennamiſte talwel kui nemnad jowad
wāgga kōlma wet, kui kaerad ei ölle öiete
puhtad waid lia tolmoga, kui hobboſe tal
on wāgga kōlm, kui heinad on ſumbund ehk
ārramāddanud. Tal on wāgga kōlm kui
ſit kōlmetab temma ſees. Selle vārraſt ā-
ra anna neile mitte kaerad miſ tolmoga on,
weel wāhhem heinad miſ māddanud; ārra
jota neid ka mitte wāgga kōlma weega, kei-
ge ennamiſte kui hobbone jo kōhhib ſi s kōlm
weſſi teeb temmale weel ſuremat ka jjo; ſel-
lele pead ſinna aaga ſedda wet andma miſ
enne ſojas paikas on ſeiſnud. Kōh-

Rõhha jääb mahha kui sa ainnad hobbo-
sele üks õige parras Meddareika juur mis ei
olle wägga suur, penikesseks leikatud ühhel
hobil süa kaerdega. Monned hobboseid ei
tahha sedda juurt süa heamelega, siis peab
agga tedda penikesseks leikama ja paperi
fisse mässuma ning süggawaste hobbose
kurgo fisse pistma et ta tedda allanelab.
Kül kõhha jääb mahha kui sa kaksford sed-
da juurt olled ainnud.

Weel parrem on kõhha wasto: wotta
kaerad, küpseta neid nattulest, ainna neid
hobbosele, agga igga wõdri peäle panne üks
pes täis penikesseks rajatud männa-ehk kuse-
kastud kaerdega seggaminne, ainna sedda
monne päwa järrestikko, siis kõhha jääb
mahha.

Wõteke peält wõid sinna ka osta rohjud
mis kõhha wasto on, küssi seält:

Lakritsi,

Mandi juurt,

JAK

100

Corberid,

Bewel, blomid, igga úhhest nelli loot
Anisid, pool nael

Salpetrid, laks loot.

Leik sedda lasse penikesseks toukada pulwriks,
fest aña úks lussika táis márijaks kastetud
laerdega. Kvi temma kaerad on sönud, siis
söita hobbust ratsa tassa, pole ehk terve tun-
di-arga, seini kui ta sojaks saab, siis las-
se tedda seista kabhe tunni nenda sammoti
sima sömata. Sesamma pulwer on wäg-
ga hea, kül olleks tarwis sedda iggal aial
ommas maias walmis piddada; temma sa-
tab abbi ni hásti kóhha wasto, kui ka mu
wiggadusse wasto, kui hobbone on louul
ehk kui temma ákliste haigeks saab, ning
kui ei olle teáda mis wiggá temmal on.

Monned ostwad Aptefe peált kóhha wasto

Benum grólkum (foenum graecum)

Sadebaum,

Hepar antimonii, igga úhhest nelli loot.

se saab keik pulwriks toukatud ning sest lus-
sifa täis hobbosele antud. Kue tunni pär-
rast saab hobbone juu.

Kui hobbosele on ussid:

Uggamees teab et hoostel on ussid; need on
pahhesuggused, monned on mao sees, pafse-
mad kui kapsta ussid, teised on sittika ussid
mis pärraka sole sees on.

Kui hobbosele on ussid siis on temmal wal-
lo sissekonna sees ni pea kui need ussid hak-
kawad närrima, temma tallab taggumiste
jalgedega, ei woi kusta, heidab äkkiliste
mahha, watab selle pole kus need ussid ham-
mustawad; temma kargab jälle ülles, pea
on ta soe pea on ta külmi; monnikord jääb
temma su kaugeste kinni ning siis on ots kões.

Ulli tappab ussid, walla siis hobbosele
üks ölle klas täis linna-seemne ehk kennepi-
õli sisse, siis ussid surewad.

(Tullewal Aastal ennam)

REA-793

Lindfors

R 3259